USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Lenky Krupičkové a Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **K. Ch.**, zastoupen Mgr. Pavlem Čižinským, advokátem se sídlem Varšavská 714/38, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2022, č. j. 20 Az 62/2021-39,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 6. 8. 2021, č. j. OAM-101/ZA-ZA11-P15-2021, žalovaný podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu"), zastavil řízení o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany z důvodu, že tato žádost byla shledána nepřípustnou podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

II.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze (dále též „městský soud"), který ji shora označeným rozsudkem zamítl. Zdůraznil, že institut opakované žádosti o mezinárodní ochranu by měl být použit pouze v odůvodněných případech, zejména pokud žadatel uvede nové relevantní skutečnosti, které nebyly bez jeho zavinění předmětem zkoumání v rámci řízení o jeho předchozí žádosti o udělení mezinárodní ochrany, či tehdy, pokud nedošlo k relevantní změně v zemi původu žadatele. Městský soud dal žalovanému za pravdu, že matka žalobce uvedla v obou řízeních některé shodné důvody, a to násilí, kterého se na ní dopustili příbuzní jejího druha a měsíc věznění policií. Žalovaný podle něj nepochybil ani tím, že se nezabýval postavením žalobce jako nemanželského dítěte a souvisejícími zprávami o zemi původu. Toto postavení měl žalobce již v řízení o své předchozí žádosti o udělení mezinárodní ochrany, v němž mohla být daná skutečnost uplatněna. Nelze vejít na tvrzení žalobce, že měl v předchozím řízení vyhlídku na změnu statusu v budoucnu. Jednalo se o hypotetickou možnost, jež neměnila nic

na postavení žalobce a z něj plynoucího nebezpečí v případě návratu do země původu. Městský soud nepřisvědčil ani námitkám týkajícím se tlumočení, možnosti ztráty občanství z důvodu pobytu v zahraničí a pandemie onemocnění COVID-19.

III.

[3] Proti shora označenému rozsudku městského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Tuto označil za přijatelnou pro chybné vypořádání námitky ohledně novosti jeho statutu nemanželského dítěte. Tato skutečnost je podle něj nová, neboť v době původní žádosti spolu jeho rodiče ještě žili, a byla tedy racionální vyhlídka, že bude vyrůstat v manželské rodině. Od roku 2020 již tato vyhlídka neexistovala, a proto tuto skutečnost uplatnil v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako novou. Tvrzení městského soudu, že se jednalo o pouhou hypotetickou možnost, jež na jeho postavení nic neměnila, nebere v potaz subjektivní stránku novosti dané skutečnosti. Společné soužití rodičů představuje jinou perspektivu z hlediska budoucnosti dítěte než po jeho skončení. V projednávaném případě nebyla povaha vztahu rodičů podrobněji zkoumána, a proto nebylo možné dovozovat, že jejich tehdejší společné soužití nepřinášelo realistický předpoklad, že by mohlo dojít k uzavření manželství mezi rodiči. Přestože v roce 2019 opustil otec stěžovatele jejich rodinu, není možné z toho zpětně dovozovat, že v roce 2018 muselo být matce stěžovatele zřejmé, že mu zůstane status nemanželského dítěte napořád. Z uvedeného důvodu stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na své vyjádření k žalobě, své rozhodnutí a napadený rozsudek. Zopakoval, že stěžovatel neuvedl žádnou novou skutečnost, která by odůvodňovala opětovné vedení správního řízení. Navrhl tedy, aby Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost pro nepřijatelnost, případně aby ji zamítl pro nedůvodnost.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech, o nichž rozhodoval před krajským soudem specializovaný samosoudce, je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[7] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[8] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatelova matka podala svým jménem a jménem stěžovatele první žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 6. 9. 2018. Rozhodnutím ze dne 4. 3. 2019 nebyla stěžovateli ani jeho matce mezinárodní ochrana udělena. Stěžovatelova matka poté neuspěla ani v soudním řízení správním. Městský soud její žalobu zamítl, Nejvyšší správní soud odmítl její kasační stížnost pro nepřijatelnost. Dne 27. 10. 2020 podala jménem stěžovatele opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany. Mimo jiné požadovala, aby se žalovaný zabýval postavením jejího nezletilého syna, který bude v případě návratu do Uzbekistánu jakožto nemanželské dítě znevýhodněn.

[9] K problematice opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud opakovaně vyjádřil ve svých rozhodnutích. Dospěl přitom k závěru, že hlavním smyslem a účelem možnosti podat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit hmotněprávní postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího pravomocně ukončeného řízení. Správní orgán je tak povinen v řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany zkoumat, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009-65, ze dne 5. 11. 2008, č. j. 9 Azs 14/2008-57, či rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011-96). Platí zároveň, že v rámci azylového řízení existují dvě základní povinnosti - břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Zatímco důkazní břemeno může v některých případech nést i správní orgán, povinnost tvrzení leží vždy na žadateli o azyl. Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální ohrožení žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí. Pokud žadatel neuvedl všechny důvody své žádosti o udělení mezinárodní ochrany, aniž by mu v tom bránil nějaký objektivní důvod, jedná se o skutečnost přičitatelnou pouze jemu, a nelze akceptovat, že by toto neunesení břemene tvrzení mohl zhojit pomocí podání opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005-86 a ze dne 17. 2. 2011, č. j. 9 Azs 36/2010-76). Bylo-li pak řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastaveno pro nepřípustnost podle § 25 písm. i) zákona o azylu, zkoumá správní soud pouze to, zda byly dány podmínky pro zastavení řízení. Důvody uváděné žadatelem se zabývá pouze z toho hlediska, zda mu mohly být známy v době první žádosti, a zda je tedy mohl uvést, či zda mu v tom nebránily objektivní důvody (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011-74).

[10] Podle stěžovatele posoudil městský soud nesprávně otázku, zda skutečnost, že stěžovatel má postavení nemanželského dítěte (a s tím související nebezpečí při návratu do Uzbekistánu), mohla být uplatněna již v řízení o první žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany, respektive zda se jedná o skutečnost, která nemohla být v tomto řízení uplatněna bez vlastní viny stěžovatele (jeho matky). Městský soud poukázal ve shodě s žalovaným na to, že stěžovatel byl v postavení nemanželského dítěte již v průběhu řízení o své předchozí žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Uvedená skutečnost tedy musela být matce stěžovatele známa i v průběhu tohoto předchozího řízení a nic jí nebránilo, aby ji uplatnila jako významnou pro posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Nejedná se tedy o skutečnost, která by nebyla bez vlastního zavinění matky stěžovatele předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany.

[11] Nejvyšší správní soud v tomto posouzení neshledal pochybení. S ohledem na konkréta věci lze přisvědčit městskému soudu i v tom, že vyhlídka na změnu statusu stěžovatele v budoucnu byla pouze hypotetickou možností, která nereflektovala stěžovatelovo skutečné postavení v době podání předchozí žádosti o udělení mezinárodní ochrany. K námitce stěžovatele, že v roce 2018 byla vyhlídka na to, že bude vyrůstat v manželské rodině racionální a že existoval dostatečně realistický předpoklad, že by v mohlo dojít k uzavření manželství jeho rodičů, lze poukázat na údaje, které k povaze soužití rodičů poskytla sama jeho matka k první žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 12. 9. 2018. Mimo jiné uvedla, že jí přítel (stěžovatelův otec) zatajil, že je ženatý v Uzbekistánu a že přišla žádat o udělení mezinárodní ochrany, protože se přítel chystá navrátit za ženou a dětmi do Uzbekistánu, kam odjíždí na tři měsíce. Zřetelně vyjádřila obavu z toho, že se o jejím soužití s přítelem v ČR dozví jeho žena, že ji o něj při návratu do Uzbekistánu připraví a že ona zůstane se synem sama. Její výpověď tak nenasvědčuje aktuálnímu tvrzení o existenci (rozumné) vyhlídky na změnu statusu nemanželského dítěte v roce 2018. S ohledem na tehdejší osobní poměry jeho rodičů byla tato vyhlídka pro stěžovatele naopak přinejmenším značně nejistá. Lze přičíst pouze k tíži jeho matky, že eventuální návrat stěžovatele do země původu jakožto nemanželského dítěte nepovažovala i přes popsané okolnosti věci za dostatečně reálný pro to, aby tuto otázku nadnesla již v původním řízení o udělení mezinárodní ochrany.

[12] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že neshledal existenci žádné právní otázky, která by svým významem přesahovala vlastní zájmy stěžovatele, jakož ani existenci pochybení městského soudu takové intenzity, které by mohlo vést k přijatelnosti kasační stížnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2021, č. j. 10 As 222/2021-39). Napadený rozsudek odpovídá ustálené judikatuře, Nejvyšší správní soud se s hodnocením provedeným městským soudem plně ztotožnil a v podrobnostech na ně odkazuje.

[13] Nejvyšší správní soud s ohledem na uvedené dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[14] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60

odst. 1, větou první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. května 2023

David Hipšr
předseda senátu